

TÜRKİYE ÖRTÜLÜ OPERASYON CENNETİ

Türkiye'nin güvenlik endişelerinin arttığı, güvenlikle ilgili kurumlar arasında hem eşgüdüm eksikliğinin, hem de görüş ayrılığının öne çıktığı bir dönemde **Dış Sayfa** olarak konuyu ülkemizin bu alandaki önde gelen uzmanlarından olan Yrd. Doç. Dr. Sait YILMAZ ile konuştuk. Halen Beykent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi (BÜSAM) Müdürü olarak görev yapan YILMAZ'ın Temmuz 2006'da ALFA yayınlarından çıkan "21.Yüzyılda Güvenlik ve İstihbarat" isimli bir kitabı bulunmakta. YILMAZ, ülkemizin güvenlik politikalarının eksikliğine dikkat çekerek, bu konuda çok yönlü, derinlik sahibi ve uzun erimli politikalara ihtiyaç duyulduğunu söyledi.

— Türkiye'nin ulusal güvenlik politikalarına yönelik önemli eleştirileriniz var. Sizce ideal bir ulusal güvenlik politikası nasıl olmalı?

— Türkiye'nin tamamen güvenlik odaklı bir ulusal güvenlik sistemi var ve bu da proaktif değil, reaktif. Etkili, kararlı, tutarlı ve hazırlıklı değil, edilgen. Olayları, gelişmeleri öngöremiyor, her seferinde hazırlıksız yakalanıyor ve gecikerek tepki veriyoruz. Mesela Irak gibi çok önemli konularda uzun vadeli politikalarımız olmadığı gibi politikayı uygulayacak güç projeksiyonumuz da yok. Bu yönde stratejilerimiz yok. Ne yazık ki hala Soğuk Savaş dönemi kavramlarıyla düşünüyoruz. Proaktif olabilmek için de ulusal çıkar endeksli olmak önce Türkiye'nin çıkarlarına yönelik olarak risk ve tehditleri ortaya koymalıyız. Bunu da öncelikle sivil kadrolar, siyasilere yapmalı. Ne yazık ki sivil kadrolarımız iyi yetişmiyor, politikacılarımız bu konularda çok bilgili, donanımlı, hazırlıklı ve öngörü sahibi değil.

— İlgili ve yetkili kurumlar arasında ciddi görüş ayrılıkları olduğu da dikkat çekiyor. Bu durum ne tür zaafı yaratıyor?

— Somut olarak yanıtlamaya çalışalım. Mesela ben Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Irak'a girme kararı alınırsa, üç gün içinde Bağdat'a gireceğinden eminim. Ama Türkiye olarak, sivil siyaset olarak daha sonraki aşamaya yönelik politikalarımız, planlarımız, seçeneği senaryolarımız var mı bilmiyorum. Yani, Irak'a girdikten sonra, orada nasıl kalırız, nasıl kalıcı olabiliriz, nasıl yerleşir ve yönetiriz, kendi sistemimizi nasıl kurup yaşatırız? İşte bunun hazırlığını yapacak ve bu konseptte hazır sivil kadrolar olduğunu sanmıyorum. Artık günümüzde askeri hareketin sivil yönü daha önemli hale geldi. Bir savaş her şeyden önce siyasi yönü, medya, iş adamları, üniversiteler, stratejik araştırma merkezleri, sivil toplum örgütleri, NGO'lar gibi yumuşak güç projeksiyonu ile hazırlığı gerektirir. Bu da askerlerin değil sivillerin işidir. Bir diğer örnek de Kıbrıs. Başarılı bir barış hareketi sonrasında, haklı ve meşru olarak adaya çıktık. Ama gelinen noktada, müdahaleden 30 yıl sonra dahi hala kazanımlarımızı birer birer vererek adada sürekli zemin kaybediyoruz. Askeri hareketin değişmez sivil yönü bugün Batılı literatür de çok kullanılan ülke inşası veya ulus yapıcılık denen konsepttir. Türkiye'nin iyi tanımlanmış ve amaç-araç dengesi kurulmuş ulusal çıkar, politika, strateji, güç projeksiyonlarına ihtiyacı var. Bu anlayış bilgi-eylem ilişkisi içerisinde güvenlik ortamının şekillendirilmesine yönelik olarak istihbarat fonksiyonlarının yani istihbarat üretimi yanında örtülü operasyonların, propaganda ve psikolojik savaşın da ulusal güvenlik zeminine hukuksal boşluk kalmadan oturtulmasını gerektiriyor.

— Türkiye'nin AB ile ilişkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

— Öncelikle Türkiye'nin ulusal çıkarları AB üyesi olmayı gerektiriyor mu, gerektirmiyor mu ona bakmak lazım. Ben bu hali ile Türkiye'nin AB üyeliğinin Türkiye'yi bölünmeye götüreceğini görüyorum. AB'nin talepleri olarak önümüze

konanlar, yapmamız istenenler aslında AB tarafından istenmediğimizi, bu sürecin Türkiye'yi dönüştürme süreci olduğunu ortaya koyuyor. Bu sürecin gerçek yüzü AB ile ABD'nin ortaklaşa Türkiye ile ilgili "demokrasi projesini" uygulamaya koymaları. Böyle bir proje her ikisinin de işine geliyor. Vakıflar, dernekler, sivil toplum örgütleri ele geçiriliyor ve bunlar üzerinden Türkiye yönlendiriliyor. Her yere etki ajanlarını yerleştiriyorlar. Ulusalcılar, Cumhuriyetçiler, Atatürkçüler marjinal gruplar, ülkeyi temsil etmeyen azınlıkmiş gibi gösteriliyor. Bu iş KKTC'de de böyle yapıldı. AB'nin ülkemizin önce bir çeşit federatif yapıya götürülmesi sonra bölünmesi ve için iç hukukumuzda hızla zemin kazandığını göz ardı etmemeliyiz. Tüm dayatmalar, talepler, onların deyimiyle ev ödevleri ve reformlar, iç hukuk düzenlemeleri yoluyla öngördükleri federal yapıya zemin hazırlıyor.

— Türkiye'de AB'ye karşı çıkıp, ABD'nin stratejik ortak olduğunu öne süren kesimler var. Sizce Türkiye nasıl bir yol izlemeli?

— Asıl olan daima ulusal çıkarlardır. Ne AB ne ABD ne de başka bir ülke bizim hep dostumuz ya da düşmanımızdır. Tüm tehlike sinyallerine rağmen tüm güç merkezleri ve güçlü ülkelere karşı hem tedbir almalı, hem de çıkarlarımız için işbirliği yapmalıyız. Ben bize en yakın ülkenin, aradaki tüm sorunlara karşın yine de ABD olduğunu düşünüyorum. Türkiye, 21. yüzyılda AB'nin dördüncü halkasında yer alan bir üye ülke olacağına, daha bağımsız bir aktör rolü üstleneceği, bölgesel ile küresel güç arasında bir konumda olmayı tercih etmeli. Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafya bize çok geniş fırsatlar veriyor. AB içinde yer alan bir Türkiye, edilgen olur. Hayati çıkarlarında bağımsız karar alamaz, bağımsız politikalar izleyemez. Kimliğini kaybeder. Türkiye'nin çevresinde üç büyük ve önemli yaşam sahası bulunuyor: Güneydoğu Avrupa ve Doğu Akdeniz, Kafkasya - Orta Asya ve Ortadoğu. Bu üç bölgedeki çıkarlarımızı belirlemek, sonra da bu çıkarlara uygun politika inşa etmek, bu politikalara uygun güç projeksiyonları geliştirmek zorundayız. Türkiye peripherik-bölgesel politikalar izlemelidir. Her coğrafya hatta alt-coğrafyada her ülkeyle hemfikir olamayız. Mesela Karadeniz için ABD ile farklı noktadayız, Kafkasya konusunda ise daha yakın düşünürüz.

— Bunları yapması gerekenlerde ve güvenlik kurumlarında bir atalet gözleniyor mu?

— Kesinlikle öyle. MGK, MİT gibi kurumlar etkisizleştirildi, işlevsizleştirildi. MİT, 1997'den itibaren Susurluk olayları milat kabul edilip, derin devlet ve çetecilik safsatası ile baskı altına alınmaya çalışılmakta. MGK'nın 1999'dan beri üzerine gidiliyor, sanki diğer ülkelerde MGK benzeri kurumlar yokmuş gibi bu kurum etkisiz ve yetkisiz hale getirildi, içi boşaltıldı, artık düşünce üretim merkezi olarak bile işlevi kalmadı. Dostlar alışverişte görsün misali doğal afet planlaması ile uğraşılıyor. AB ile siyasi tuzağa, IMF ve Dünya Bankası ile ekonomik tuzağa düştük. Şimdi de askeri yönden tuzağa düşürülmek isteniyoruz. Türk Silahlı Kuvvetleri'ni susturmak, etkisiz kılmak istiyorlar. Türkiye'nin medyasına, sivil toplum örgütlerine, iş dünyasına, üniversitelerine sızdırılmış geniş bir dış odaklı etki ajanı kadrosu ile Türkiye üzerinde geniş kapsamlı bir propaganda ve psikolojik savaş uygulanıyor yapılıyor. Halk AB ve ABD ile ilgili her konuda ikna edilmeye çalışılıyor yani ülkenin bölünmesi için rıza üretiliyor. Buna karşı öncelikle bu kötü amaçlı dış bağlantılardan ve etki ajanı açısından kurtulmak, devleti yeniden kurgulamak, politik öncelikleri ve stratejik hedefleri belirlemek, güç projeksiyonları yapmak, üniversiteleri, medyayı, sivil toplum kuruluşlarını bu yönde seferber etmek gerekli.

— Siyasette ve güvenlikteki tikanlıklar, zaafılar neler?

— Üç büyük tıkanıklık söz konusu. İlki siyasi partilerin lider yetiştirememesi, nitelikli kadrolar çıkaramaması. İkincisi askerler ve siviller arasındaki tıkanıklık, iletişim kopukluğu, eşgüdüm noksanlığı. Üçüncüsü ise Cumhurbaşkanı ile hükümet arasındaki tıkanıklık. Türkiye, yoğun bir propaganda bombardımanı ve psikolojik altında yaşarken ve Atatürkçü kesim hızla zemin kaybederken ne yazık ki önümüzdeki seçimler de olumlu bir gelecek vaat etmiyor. Medyayla sermayenin iç içe olması, medyanın holdingleşmesi önemli bir sorun. Büyük sermaye sinir uçlarını ele geçirmiş durumda. Bu ilişkiyi koparmak lazım. Batıda etki ajanları yakından takip edilirler, gerekirse bunlara karşı yasal önlemler alınır. Bizde buna karşı hiçbir önlem alınmıyor. Derin devlet diye diye devlet öyle sığ hale getirildi ki, devletin kendi iç güvenlik tabakası bile kalmadı. Şimdi hiç kimse sorumluluk almıyor. Asker-sivil işbirliği asgari düzeyde işliyor. MGK başta olmak üzere devlet kurumları işlemiyor. Türkiye adeta yabancı güçlerin örtülü operasyonlar ve faaliyetler cenneti oldu.

— Bu tür tehditler nasıl atlatılabilir?

— Bunun yolları var. Mesela Putin Rusya'daki sivil toplum örgütlerinin dış kaynaklarını kesti. Yabancıların Rusya'daki sivil toplum örgütlerine fon aktarmalarını engelliyor. AB bize diyor ki, "devlet" devre dışı kalsın. Devletin rolünü de sivil toplum örgütleri ve özel sektör üstlensin. İşte Putin bu oyuna gelmiyor. Bu post modern söylemin tuzağına düşmüyor. Medyanın ve sivil toplum örgütlerinin dış kaynaklarının iyi araştırılması gerekir. Kimin, nereden, nasıl beslendiği saptanmalı, hangi emirleri aldığı belirlenmelidir. Devletle halk arasında bir iç ağ oluşturuluyor. Bunun için özel sektör, sivil toplum örgütleri, medya, üniversiteler kullanılıyor. Halka sürekli olarak, devletin yanlış olduğu söyleniyor, devlete karşı içeriden ve dışarıdan baskı yaratılıyor. Türkiye adeta "güçsüz güç" oldu bu süreç sonunda. Bu ağ ve yabancı bağlantılarını çözmek, kaynaklarını kurutmak, yabancı etkisinden kurtulmak gerekiyor. Asker konuşmasının diyenler, AB'den mesaj alanların her gün hakaret edercesine konuştuğunu söylemiyorlar.

— Türkiye hep hazırlıksız yakalanıyor. Her seferinde dış parmaktan söz ediliyor. İç ve dış güvenliği nasıl ele almak gerekir?

- ABD bir ülkeye girecekse, 10-20 yıl önceden o ülkeye etki ajanlarını gönderir. Gazetecileri, siyasetçileri, işadamlarını, üniversite hocalarını devşirmeye çalışır. Her yıl fullbright burs verdiği 250 kişiden beşte birini etki ajanı haline getirmeyi başarır. O ülke için geleceğin liderlerini yetiştirir. İç ve dış güvenliği bir bütün olarak görür ve olaya çok yönlü yaklaşır. Biz ise hep olayları izler, olay olduktan sonra da tepki veririz. Ulusal çıkarlarımız güvenliğimizin peşinden gelir. AB içindeki hiçbir devlet ulusal çıkarlarından vazgeçmez ama biz en haklı olduğumuz ulusal davalarda bile AB korkusundan gerekli tavrı alamıyoruz. Tıkanıklıklarını aşmak, lider yetiştirmek zorunda olan partilerin de, devletin de yeni bir vizyona ihtiyacı var. AB vizyonunu şimdilik bir kenara koymak, bulunduğumuz coğrafyaya uygun politikalar üretmek ve rollerimizi yeniden tanımlamak zorundayız. Güvenlik ve istihbarat mekanizmalarımızın baskı altında olması, hukuksal açıdan ellerinin, kollarının bağlı bulunması ülkemiz açısından çok tehlikeli bir durum yaratıyor. Susurluk bahane edilerek, devletin istihbarat ve örtülü faaliyet boyutu, propaganda ve psikolojik harp fonksiyonları zaaf içine düşürüldü. Sorumlu kişiler, bürokratlar gazetelere çıkarım, ifşa olurum korkusuyla adeta adım atmaktan korkar hale geldiler.

— Türkiye güvenlik sorunlarına nasıl çözüm aramalı?

— Devletin emniyet mekanizmaları içinde işbirliği yok. Eğitim sorunlarını da buna eklememiz lazım. Devlet işlerinin bir güvenliği, gizliliği olur. Ama biz o kadar

saydamız ki emniyetteki sorgulamalar bile basına sızıyor. Hrant Dink cinayeti sonrasında adeta ulusalcı avına çıkıldı. Medyada öyle isimler var ki, polisten çok polis, savcıdan çok savcı oldular. Herkese savcılık, polislik dersi vermeye kalktılar. ABD’de içinde CIA’dan FBI’ya kadar 16 örgüt bulunan bir istihbarat topluluğu vardır. Hepsinin görevleri, yetkileri bellidir ve aralarında tam bir eşgüdüm sağlanmıştır. Rekabet değil, işbirliği yaparlar. Bizde de böyle bir örgütlenme gerekli. Örneğin ekonomik istihbarat günümüzde çok önemlidir. Bu alanda açığımız var. Mesela Silahlı Kuvvetlerimizin gereksinim duyduğu dış istihbaratın sağlanmasında yeni bir kurguya ihtiyaç var. Askeri istihbaratın dış ayağının hukuksal zemini yok, kadrosu yok, kaynağı yok. Uzay istihbaratı günümüzde çok önemli geldi, bu alandaki çalışmaların da entegrasyonu gerekli. Kısacası pek çok alanda uzmanlık isteyen ve ortak çaba isteyen bir istihbarat kurgusu gerekli ancak bugünkü çözülmüş devlet ile bunu nasıl yapacaksınız?

— Türkiye ile benzer sorunları olan bir ülke var mı çevremizde?

— Evet, Büyük Orta Doğu kapsamındaki tüm ülkeler mesela benzer ölçekte İran var. ABD Dışişleri Bakanı Rice, Büyük Ortadoğu Projesi kapsamında 22 ülkenin haritasının değişeceğini söylemişti, Türkiye ve İran da buna dahildir. ABD’nin bu projeye amacı enerji kaynaklarına el koymak, buna engel olarak gördüğü ülkeleri parçalamak, etki ve denetim sistemlerini ele geçirmek zaten. Emperyalizmin böl ve yönet taktiği günümüzde de geçerlidir. ABD, sözde demokrasi projeleriyle, serbest piyasa, insan hakları, sivil toplum söylemleriyle bu ülkelere sızıyor, etki ve kontrol ediyor. Türkiye ile ilgili planlar 1995-2000 yılları arasında Almanya’da yapıldı. Federal bir yapıya dönüşmemiz için projeler hazırlandı. ABD’nin demokrasi projelerinin Avrupa versiyonu olan AB’nin Kopenhag kriterleri ve sözde üyelik süreci bu yönde hem kendisi hem de ABD’nin çok işine yaramaktadır.

— Bu iş bölümünde Fransa’nın payına da Ermenileri kullanmak mı düştü?

— Ermeniler ve Kürtleri kullanıyorlar. Kürdistan’ı kurmak için Erbil’de yapılan toplantıda ABD ile birlikte Almanya ve Fransa’da vardı. Konu Türkiye’ye baskı olduğunda aralarında işbölümü var. İngiltere, Fransa, Almanya, Danimarka, Hollanda adeta dönüşümlü olarak bu konuları gündeme getiriyorlar. Ayrıca başta Fransa olmak üzere bazı ülkelerde politikacılar ülkelerindeki Ermeni veya etnik oyları almak için de bu grupları iç politika malzemesi olarak kullanıyorlar. Avrupa ülkeleri bir yandan bizden taviz koparmak için bu kozları kullanarak sanal bir beklenti yaratıyorlar. Yani zaten kendi yarattıkları sorundan kurtulmak için taviz vermek. Şunu unutmamalıyız, AB sürecinin sonunda bir de bakacağız ki, AB’ye her istediğini verdikten sonra bile üye yapılmadık. Diplomaside her şeyde anlaşmadan hiçbir şey verilmez. Ama asla ülke bütünlüğünden ve güvenliğinden taviz verilmez.